

büyürken

2025-2026 | SAYI 2

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİ GELİŞTİRME

Okul öncesi dönemde problem çözme becerisi; duyguları düzenleme, başkasının bakış açısını anlama, iletişim kurma ve sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal becerilerle birlikte gelişir. Bu beceriler desteklendiğinde çocuklar zorlayıcı durumlarda daha bağımsız, esnek ve onarıcı davranır.

Çocukların sorunlarını sürekli yetişkinlerin çözmesi kısa vadede rahatlatıcı görünse de uzun vadede öz yeterliği zayıflatır. Rehberlik ederek “kendi çözümünü üretme” fırsatı vermek, kalıcı beceri gelişiminin anahtarıdır.

Okul Öncesi Dönem ve Problem Çözme Becerisi

Okul öncesi dönem, temel becerilerin kazanıldığı ve kişiliğin şekillenmeye başladığı kritik bir evredir. Bu süreçte edinilen problem çözme becerileri, çocuğun ileriki yaşamında karşılaşacağı durumlarla baş etmesini kolaylaştırır. Yalnızca akademik başarıyı değil, duygusal dengeyi de destekler; hayal kırıklığı, öfke ya da üzüntü gibi duygularla karşılaştığında daha sağlıklı tepkiler vermesine yardımcı olur.

Tersine, sorunları çocuk adına çözmek veya sürece hiç eşlik etmemek, çocuğun kendi kendine yetme kapasitesini sınırlar; hazırcılığı pekiştirir, sorumluluk duygusunun gelişimini geciktirir ve çaresizlik hissinin artırabilir.

Sabırlı Rehberlik: Problemi Çocuğunuzun Çözmesine Fırsat Tanımak

Çocuk sosyal yaşama adım attıkça günlük zorluklar artar. Bu süreçte yetişkinlerin görevi; aceleyle çözmek yerine, çocuğun kendi çözümünü bulmasına alan açmaktır. Desteklenen ve cesaretlendirilen çocuklar zamanla daha istekli, yaratıcı ve çözüm odaklı olur. Çocuğun bilgi ve becerilerine duyulan güven, onun özgüvenini de güçlendirir.

Ebeveynler İçin Pratik Yöntemler

- Etkin dinleyin ve duyguyu adlandırın: “Bu durum seni üzmüş.” / “Öfkelen-
diğini görüyorum.” (Duygunun görülmesi, çocuğun düşünmeye ve çözüm
üretmeye geçişini kolaylaştırır.)
- Soru sorarak düşündürün:
“Daha önce benzer bir durumda ne yapmıştın?”,
“Şu an nasıl hissediyorsun?”,
“Bir dahaki sefere başka ne deneyebilirsin?”,
“Arkadaşının yerinde olsan nasıl isterdin?”
- Seçenek üretmeye eşlik edin: Sorun yeni ise 2–3 gerçekçi seçenek önerin;
son kararı çocuğa bırakın ki çözüm ona ait olsun.
- “Ben dili” kullanın: “Oyuncağı fırlatılınca endişeleniyorum; zarar görebilir.
Şimdi iki seçeneğimiz var: sırayla oynamak ya da başka bir oyuncığa geç-
mek.”
- Net ve suçlayıcı olmayan somut ifadeler kullanın: “Oyuncağı fırlatmak isti-
yorsun ama buna izin vermiyorum çünkü zarar görebilir. Şimdi iki seçene-
ğimiz var: sırayla oynamak ya da başka bir oyuncığa geçmek.”
- Küçük adımlar, kısa denemeler: Çözümü küçük adımlara bölün, deneme
süresini kısa tutun (örn. 5 dakikalık sırayla oyun) ve sonucu birlikte değer-
lendirin.
- Onarımı öğretin: “Ne yapsan arkadaşın daha iyi hisseder?” (özür, yerine
koyma, birlikte toplama gibi onarıcı adımlar)
- Hikâyeleri birlikte yeniden yazın: Sonu değiştirerek farklı çözümler üretin.
- “Eğer... olsaydı?” oyunları oynayın: “Şiddetli yağmur başladı; dışarıda kal-
saydın ne yapardın?” gibi senaryolarla yaratıcı düşünmeyi besleyin.
- Gerçek olayları konuşun: “Bu olayda neleri farklı yapabilirdik?” sorusuyla
yansıtma yapın.

- Birden çok çözüm yolu olduğunu gösterin: İki-üç seçenek üretip artı-eksi değerlendirmesi yapın; kararı çocuğun almasına fırsat verin.
- Çözüme odaklanın: “Ne istiyoruz?” ve “Buna nasıl yaklaşıyoruz?” sorularıyla olumlu bakışı güçlendirin.
- Görselleştirin: Çözüm yollarını resimletin; panoya asın. Çocuk, kendi planını görür ve izler.

Son Söz

Çocuklar problem çözme becerilerini kazanırken zamana ve pratiğe ihtiyaç duyarlar. Sabırlı olmak, hata yapmalarına izin vermek ve duygusal destek sunmak, bu sürecin sağlıklı ilerlemesine yardımcı olur. Çocuklarımızın yanında olduğumuzu hissetmeleri, onların kendilerine olan güvenini artırarak problem çözme süreçlerini güçlendirir.

Değerli velilerimiz, tüm bu önerilerimiz dışında, Gelişim Dergimiz 2016 yılı 1. sayısında yer alan “Sorun Çözebilen Bireyler Yetiştirmek” başlıklı yazımızı da aşağıdaki linkten okuyabilirsiniz.

https://adim.terakki.org.tr/gelisim-dergisi-2016-1/#dearflip-df_196/15/

Terakki Vakfı Okulları

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi

KAYNAKÇA:

- Gottman, John, and Joan DeClaire. “Çocuğunuzun Duygusal Zekası.” Telos Yayıncılık, 2019.
- Humphreys, Tony. “Çocuk Eğitiminin Anahtarı: Özgüven”, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2001
- Sungur, Nuray. “Yaratıcı Düşünce”. İstanbul, Özgür Yayınları, 1999
- Bluestein, Jane. “Anne Babaların Yapması Ve Yapmaması Gerekenler”, Hyb Yayınları, Ankara, 2000

